

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 420/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 21 Cb 216/2014 z 29. júna 2017, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Cob 58/2018 z 8. novembra 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 37/2019 z 28. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]

██████████ ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 21 Cb 216/2014 z 29. júna 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Cob 58/2018 z 8. novembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 37/2019 z 28. januára 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 22. mája 2020 doplnila ústavnú sťažnosť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 21 Cb 216/2014 vedené konanie v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti ██████████ ██████████, ██████████ (ďalej len „žalobkyňa“), proti sťažovateľke ako žalovanej o zaplatenie sumy 1015,55 € s príslušenstvom z titulu neuhradeného nájomného, z titulu plnenia spojeného s užívaním prenajatých nebytových priestorov a tiež z titulu náhrady škody.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobkyni sumu 326,09 € s 8,75 % ročným úrokom z omeškania, a to zo sumy 126,34 € od 30. januára 2013 do zaplatenia, zo sumy 8,11 € od 30. januára 2013 do zaplatenia a zo sumy 191,74 € od 30. januára 2013 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 35,78 %.

4. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 21 Cb 216/2014 z 29. júna 2017.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 37/2019 z 28. januára 2020 odmietnuté.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dôsledku pochybností súvisiacich s pridelovaním jej veci na prejednanie zákonným sudcom.

7. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že v konaní pred okresným súdom došlo v jej veci „až k trojnásobnej zmene konajúceho sudcu“, a to takým spôsobom, ktorý podľa jej názoru vybočuje zo zákonného rámca.

8. Sťažovateľka v tejto súvislosti namieta, že k zmenám zákonného sudcu došlo na základe zmien rozvrhu práce pre okresný súd predsedom tohto súdu bez toho, aby boli dodržané príslušné zákonné ustanovenia o tom, že veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

9. Sťažovateľka poukazuje na § 51 ods. 10 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), v zmysle ktorého má evidencia pridelovania vecí na prejednanie zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si sťažovateľka mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie veci svojmu zákonnému sudcovi. V týchto súvislostiach sťažovateľka namieta, že obsah súdneho spisu vo veci sp. zn. 21 Cb 216/2014 jej neumožňuje takúto kontrolu pridelenia vecí zákonnému sudcovi vykonať. Bremeno dokazovania, že k prideleniu vecí došlo zákonne súladným spôsobom, pritom podľa sťažovateľky ťaží súd, pričom najvyšší súd pre posúdenie zákonnosti sudcu aplikoval len rozvrh práce a samotné potvrdenie a záznamy o pridelení vecí jednotlivým sudcom, u ktorých ale nie je preukázané splnenie podmienok podľa § 51 ods. 1 a 2 zákona č. 757/2004 Z. z.

10. Sťažovateľka v tejto argumentačnej rovine namieta, že aj keď sa v súdnom spise okresného súdu sp. zn. 21 Cb 216/2014 nachádzajú potvrdenia o pridelení sporu novému zákonnému sudcovi, nie je na základe týchto „*strohých potvrdení*“ možné posúdiť, či sa „*uskutočnil náhodný výber zákonného sudcu, či sa tento výber opakoval, kto sa ho zúčastnil a pod*“. Sťažovateľka zdôrazňuje, že potvrdenia o pridelení veci jednotlivým zákonným sudcom neobsahujú osobitný a jedinečný čiarový kód – registračné číslo vygenerované programovým prostriedkom ministerstva tak, ako ho podľa jej názoru má obsahovať potvrdenie o pridelení veci zákonnému sudcovi náhodným výberom pomocou technických prostriedkov. Sťažovateľka je presvedčená, že v jej prípade nedošlo k prideleniu jej veci náhodným výberom, ale priamym pridelením, a to pri každej zmene zákonného sudcu.

11. V ďalšej argumentačnej rovine sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie neplatnosti zmluvy o nájme pre nedostatok podstatných obsahových náležitostí, na ktoré poukazovala, v dôsledku čoho mala byť podľa názoru sťažovateľky žaloba žalobkyne hneď v úvode sporu zamietnutá.

12. Podľa názoru sťažovateľky mali byť porušené jej v ústavnej sťažnosti označené práva aj v dôsledku skutočnosti, že krajský súd a najvyšší súd „*ponechali v platnosti*“ napadnutý rozsudok okresného súdu, a to napriek skutočnosti, že okresný súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie a nepristúpil k vykonaniu ďalších dôkazov, ktoré sťažovateľka navrhovala.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 21 Cb 216/2014-155 zo dňa 29.06.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 58/2018-322 zo dňa 08.11.2018 a uznesením Najvyššieho súdu SR Č. k. 1 Obdo 37/2019 zo dňa 28.01.2020 porušené bolo.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000 Eur (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 375.24 Eur + DPH vo výške 75,05 Eur do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet sťažovateľa.“

14. Sťažovateľka navrhla odložiť „*vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia a to najmä rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 21 Cb 216/2014-155 zo dňa 29.06.2017*“.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

21 Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

23. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdob je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

24. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka aj využila a o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

25. Ústavný súd v úvode tejto časti konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu v tejto časti, vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde, vzhľadom na dátum právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (28. február 2020, pozn.) zachovaná.

26. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo tým, že v súdnom spise absentujú evidenčné pomôcky, na základe ktorých by sťažovateľka ako strana sporu mohla preveriť zákonnosť pridelenia veci zákonným sudcom. Súdny spis tak nezabezpečuje takú možnosť kontroly, aby sťažovateľka mohla nahliadnutím do súdneho spisu preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi v súlade s § 51 ods. 10 zákona o súdech.

27. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že podaniami zo 16. apríla 2020 žiadala okresný súd, ako aj krajský súd o možnosť nahliadnutia do evidencie pridelenia veci na prejednanie, pričom uvádza, že tak okresný súd, ako aj krajský súd jej túto evidenciu nepredložili. Sťažovateľka v tomto kontexte uvádza, že napriek tomu, že v spise sa nachádzajú potvrdenia o pridelení veci zákonnému sudcovi, z týchto „*strohých potvrdení*“ nie je možné nestranne posúdiť, či sa uskutočnil náhodný

výber zákonného sudcu, či sa tento opakoval, kto sa ho zúčastnil a pod. O dôvodnosti tejto argumentácie sťažovateľky svedčí podľa jej názoru aj skutočnosť, že tieto potvrdenia neobsahujú osobitý a jedinečný čiarový kód – registračné číslo vygenerované programovým prostriedkom ministerstva tak, ako ho má obsahovať potvrdenie o pridelení veci zákonnému sudcovi náhodným výberom pomocou technických prostriedkov o programových prostriedkov schválených ministerstvom. Pred pridelenou spisovou značkou sa v prípade, že ide o technický výstup z programového prostriedku schváleného ministerstvom, nachádza špecifické registračné číslo náhodného výberu, ktoré je možné kedykoľvek overiť v systéme ministerstva a je možné z neho vykonať aj samostatný výstup buď do súdneho spisu alebo do samostatného registra (evidenčná pomôcka).

28. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každú sporovú stranu, že v jej veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „*ad hoc*“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

29. Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

30. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06).

31. Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

32. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

33. Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri prideľovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené ministerstvom.

34. Podľa § 49 písm. a) zákona o súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce...

35. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

36. Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce prideľujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí...

37. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

38. Podľa § 51 ods. 4 zákona o súdoch ak odsek 5 neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu; pri zmene v zložení senátu sa vec ponecháva v pôvodnom senáte, alebo sa prerozdelí do iného senátu, kde sa zaraďuje sudca spravodajca tak, aby prerozdelením veci bola zabezpečená rovnomerná zaťaženosť senátov na súde,

c) výraznej nerovnomernosti zaťaženosť sudcov a

d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

39. Podľa § 51 ods. 10 zákona o súdoch súd vydá účastníkovi konania potvrdenie o prevzatí a pridelení veci. Evidencia pridelenia vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi.

40. Ústavný súd považuje nahliadnutím do odvolania a dovolania, ktoré podala sťažovateľka, za preukázané, že obsahuje vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy rovnakú skutkovú a právnu argumentáciu ako je obsiahnutá v podanej ústavnej sťažnosti.

41. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku, a to konkrétne v bode 34, vysporiadal s námietkami sťažovateľky, ktorými poukazovala na nezákonné pridelenie jej veci zákonným sudcom v priebehu konania na súde prvej inštancie. Krajský súd v tejto

súvislosti uviedol, že v prejednávanej veci nijakým spôsobom nedošlo k porušeniu zásad náhodného pridelenia veci prostredníctvom technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom a pokiaľ v priebehu konania v prejednávanej veci došlo k zmene zákonného sudcu, bolo to len na základe zmeny rozvrhu práce a v súvislosti s objektívnou okolnosťou (praceneschopnosťou zákonného sudcu), čo nemožno kvalifikovať ako porušenie pravidiel o náhodnom pridelovaní vecí.

42. Aj keď ústavný súd neposkytuje výklad zákonov, čo vo svojej judikatúre už mnohokrát uviedol (napr. III. ÚS 461/2015, III. ÚS 637/2015, III. ÚS 65/2018), pretože sú to práve všeobecné súdy, ktoré sú primárne povolané interpretovať a aplikovať zákony v súvislosti s ich povolaním na rozhodovanie v občianskoprávných a trestných veciach (pozri čl. 142 ods. 1 ústavy), už zo samotného znenia § 51 ods. 10 zákona o súdoch je zjavné, že si toto ustanovenie sťažovateľka nevysvetľuje správne, pretože slovné spojenie „nazretím do spisu a evidenčných pomôcok“ nepredstavuje imperatív, aby tieto evidenčné pomôcky nevyhnutne boli súčasťou konkrétneho súdneho spisu (m. m. I. ÚS 74/2020).

43. Pre rozhodnutie ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v tejto časti je však podstatná iná skutočnosť, a to, že od chýbajúceho údaju v súdnom spise tak, ako ho definuje sťažovateľka, resp. od nemožnosti vykonať kontrolu nazretím do spisu a evidenčných pomôcok, nemožno bez ďalšieho odvodzovať porušenie jej základného práva na zákonného sudcu tak, ako ho má na mysli ustanovenie čl. 48 ods. 1 ústavy.

44. Ústavný súd sa oboznámil s potvrdeniami o pridelení vecí sťažovateľky zákonným sudcom okresného súdu, ktoré tvoria prílohu jej ústavnej sťažnosti, ako aj s relevantnými rozvrhmi práce, ktoré sú v prejednávanej veci podstatné a ktoré sú verejne dostupné na stránke ministerstva. Z uvedených potvrdení vygenerovaných technickým a programovým prostriedkom schváleným ministerstvom, ktorým je elektronická podateľňa, je zřejmé, že vec bola 17. júna 2014 pridelená [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. 19 Rob 112/2014 prostredníctvom elektronickej podateľne, a nie priamym pridelením tak, ako to tvrdí sťažovateľka. Následne 25. septembra 2014 bol spis prevedený opäť prostredníctvom elektronickej podateľne do oddelenia obchodné

veci pod sp. zn. 21 Cb 216/2014 a bol pridelený na rozhodnutie do senátu 21 Cb zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ], a to v súlade s rozvrhom práce okresného súdu na rok 2014 v znení účinnom od 2. septembra 2014.

45. Dňa 20. februára 2018 bol spis pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] do senátu 24 Cb, a to opäť prostredníctvom elektronickej podateľne a v súlade s dodatkom č. 1 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2018, v zmysle ktorého sa [REDAKOVANÉ] z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zastavil nápad a zároveň bolo nariadené prerozdelenie spisov zo senátu 21 Cb do senátov 22 Cb a 24 Cb v pomere 1 : 50. Následne bol dodatkom č. 4 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2019 obnovený nápad [REDAKOVANÉ] a opätovne mu boli pridelené všetky veci, ktoré boli z dôvodu jeho dlhodobej práceneschopnosti prerozdelené.

46. Dňa 9. augusta 2018 bol spis opätovne pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] do senátu 24 Cb, a to opäť prostredníctvom elektronickej podateľne a v súlade s dodatkom č. 7 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2018, v zmysle ktorého sa [REDAKOVANÉ] z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti znova zastavil nápad a zároveň bolo nariadené prerozdelenie spisov zo senátu 21 Cb do senátov 22 Cb a 24 Cb v pomere 3 : 7. Na základe uvedeného je zrejmé, že zakaždým bola splnená aj zákonná podmienka stanovená v § 51 ods. 2 zákona o súdoch.

47. Vo vzťahu k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je zrejmé, že tento dospel k záveru, že v posudzovanej veci dovolacie konanie netrpí dovolateľkou namietanou vadou upravenou v § 420 písm. e) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), čo bolo dôvodom odmietnutia jej dovolania.

48. V kontexte toho, čo ústavný súd uviedol k námietkam sťažovateľky k napadnutému rozsudku krajského súdu, ktoré sú totožné s jej námietkami obsiahnutými

v podanom dovolaní, považuje ústavný súd závery najvyššieho súdu v bode 19 napadnutého uznesenia za ústavne akceptovateľné.

49. Nad rámec uvedeného sa najvyšší súd ústavne akceptovateľne vysporiadal aj s námietkami sťažovateľky vzťahujúcim sa na jej nemožnosť preveriť pridelenie veci zákonnému súdu v odvolacom konaní na krajskom súde, keď sťažovateľka v podanom dovolaní namietala, že zo súdneho spisu nie je zrejmé, koľko senátov krajského súdu a v akom zložení sa zúčastnilo náhodného výberu. Najvyšší súd v bode 21 poukázal na rozvrh krajského súdu účinného ku dňu, keď vec napadla na krajský súd, z ktorého je zrejmé, že bola splnená podmienka v zmysle § 51 ods. 2 zákona o súdoch a súčasťou spisu je aj potvrdenie o pridelení veci senátu 7 Cob.

50. Sťažovateľka dostala v konaní pred všeobecnými súdmi odpoveď aj na námietku, ktorou argumentuje aj v konaní pred ústavným súdom o tom, že v zmysle § 51 ods. 1 zákona o súdoch chýba na každom potvrdení o pridelení veci zákonnému sudcovi čiarový verifikačný kód náhodného výberu zákonného sudcu. Najvyšší súd v bode 18 uviedol, že v zmysle § 139 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov medzi náležitosti potvrdenia o prijatí podania nepatrí verifikačný čiarový kód.

51. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorá by umožňovala vyhovieť tejto časti ústavnej sťažnosti, preto ju ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

52. Pre úplnosť ústavný súd k opodstatnenosti sťažovateľkiných námietok o tom, že si podaniami zo 16. apríla 2020, ktoré boli v uvedený deň týmto súdom aj doručené, uplatnila svoje právo ako strany sporu nahliadnuť do evidencie pridelovania veci

na prejednanie, čo zo strany týchto súdov nebolo umožnené a v dôsledku toho malo byť porušené jej základné právo na zákonného sudcu, uvádza, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho práva na zákonného sudcu výlučne napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

53. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že všetky tieto rozhodnutia boli vydané pred samotným podaním žiadostí o umožnenie nahliadnutia do evidencie pridelovania vecí na prejednanie a rozhodovanie (16. apríla 2020, pozn.), pričom sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti nenamieta porušenie tohto základného práva postupom všeobecných súdov po ukončení konania.

54. Vzhľadom na sťažovateľkou prezentovanú argumentáciu o povinnosti všeobecných súdov preukázať na žiadosť strany sporu, že ide o konanie vedené zákonným sudcom, si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti dopytom zisťoval, ako tieto všeobecné súdy postupovali po podaní týchto žiadostí sťažovateľkou.

55. Z dopytu na okresnom súde ústavný súd zistil, že tento sa žiadosťou sťažovateľky zo 16. apríla 2020 riadne zaoberal a sťažovateľke 13. mája 2020 do jej elektronickej schránky zaslal odpoveď na jej žiadosť. Dopytom na krajskom súde ústavný súd zistil, že aj tento sa žiadosťou sťažovateľky zo 16. apríla 2020 riadne zaoberal a odpoveď bola sťažovateľke doručená 7. mája 2020. Najvyšší súd sa žiadosťou sťažovateľky zaoberal v sťažnostnom konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. Nobs 40/2020.

56. Vzhľadom na uvedené ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti (ktorú podala len 11 dní po podaní uvedených žiadostí, pozn.) nepočkala na postup všeobecných súdov pri vybavení jej žiadostí. V čl. 127 ods. 1 ústavy je jasne formulovaný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov a v rámci jeho zachovania bolo namieste, aby sťažovateľka dala priestor

všeobecným súdom túto ochranu jej poskytnúť v kontexte týchto jej námietok obsiahnutých v ústavnej sťažnosti.

57. Za týchto okolností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti týchto námietok odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

58. Sťažovateľka namieta porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 v dôsledku skutočnosti, že krajský súd ako ani najvyšší súd „*nehľadli*“ na jej argumentáciu o neplatnosti nájomnej zmluvy a tým na samotnú nedôvodnosť podanej žaloby. Sťažovateľka namieta, že krajský súd, ako aj najvyšší súd napriek uvedenému „*ponechali v platnosti*“ napadnutý rozsudok okresného súdu.

59. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

60. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

61. Zo znenia § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že pojmovým znakom inštitútu ústavnej sťažnosti je jej subsidiarita, ktorá sa po formálnej stránke prejavuje v požiadavke na vyčerpanie všetkých poskytovaných procesných prostriedkov určených na ochranu práv sťažovateľa ešte pred samotným podaním ústavnej sťažnosti a po stránke materiálnej v požiadavke, aby ústavný súd poskytoval ochranu ústavne zaručeným

základným právam a slobodám až v prípade, kedy ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť.

62. Z podaného dovolania, ktoré sťažovateľka pripojila k ústavnej sťažnosti, ako aj z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že takto formulovanú argumentáciu sťažovateľka vôbec neuplatnila v dovolacom konaní pred najvyšším súdom a takáto argumentácia teda nebola predmetom dovolacieho konania na najvyššom súde.

63. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

64. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

65. Citovaná právna úprava (účinná od 1. júla 2016) presunula ťažisko tvrdenia a preukazovania vád zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na dovolateľa, ktorý limity posúdenia prípustnosti dovolania určuje obsahom podaného dovolania.

66. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti) [uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

67. Sťažovateľka síce podala dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP, avšak výlučne v rovine argumentácie o pochybení odvolacieho súdu neverejným vyhlásením rozsudku, a nie aj v rovine tvrdení o nevysporiadaní sa s jej argumentáciou v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu tak, ako to prezentuje v tomto konaní pred ústavným súdom.

68. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

69. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že pokiaľ by neodmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti pre jej neprípustnosť, existoval by tu dôvod na jej odmietnutie, a to podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanej oneskorene.

70. Podľa 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

71. V preskúvanom prípade by však aplikácia poslednej vety citovaného ustanovenia neprichádzala do úvahy, a to vzhľadom na skutočnosti uvedené v bode 62 tohto uznesenia.

III.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

72. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04,

II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

73. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v bode 62 tohto uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd nemohol porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „*nehľadnutím na argumentáciu sťažovateľky o neplatnosti nájomnej zmluvy*“, keďže takáto argumentácia nebola predmetom dovolacieho prieskumu uskutočneného najvyšším súdom.

74. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

75. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu